

Innsýn

- ellilífeyrisréttindi á Norðurlöndunum

Sólveig Hjaltadóttir framkvæmdastjóri Lífeyrissviðs TR

Yfirlit

Aldur sem hægt er að hefja töku lífeyris og sveigjanleiki
Stóra myndin í hverju landi á réttindum til ellilífeyris
Hvað er líkt með réttindakerfum milli Norðurlandanna

Hvenær er hægt að byrja á ellilífeyri á Norðurlöndunum

	Má byrja (skilyrði)	Algengast	Frestun (gefur hækkun)
Ísland	65 árs	69 ára	80 ára
Danmörk	63 árs	65 ára	68 ára
Noregur	62 árs	67 ára	75 ára
Finnland	63 árs	65 ára	70 ára
Svíþjóð	61 árs	65 árs	69 ára

TR og lífeyrissjóðir

Ellilífeyrir og
heimilisuppbót
(búsetutengd)

Atvinnutengdir
lífeyrissjóðir

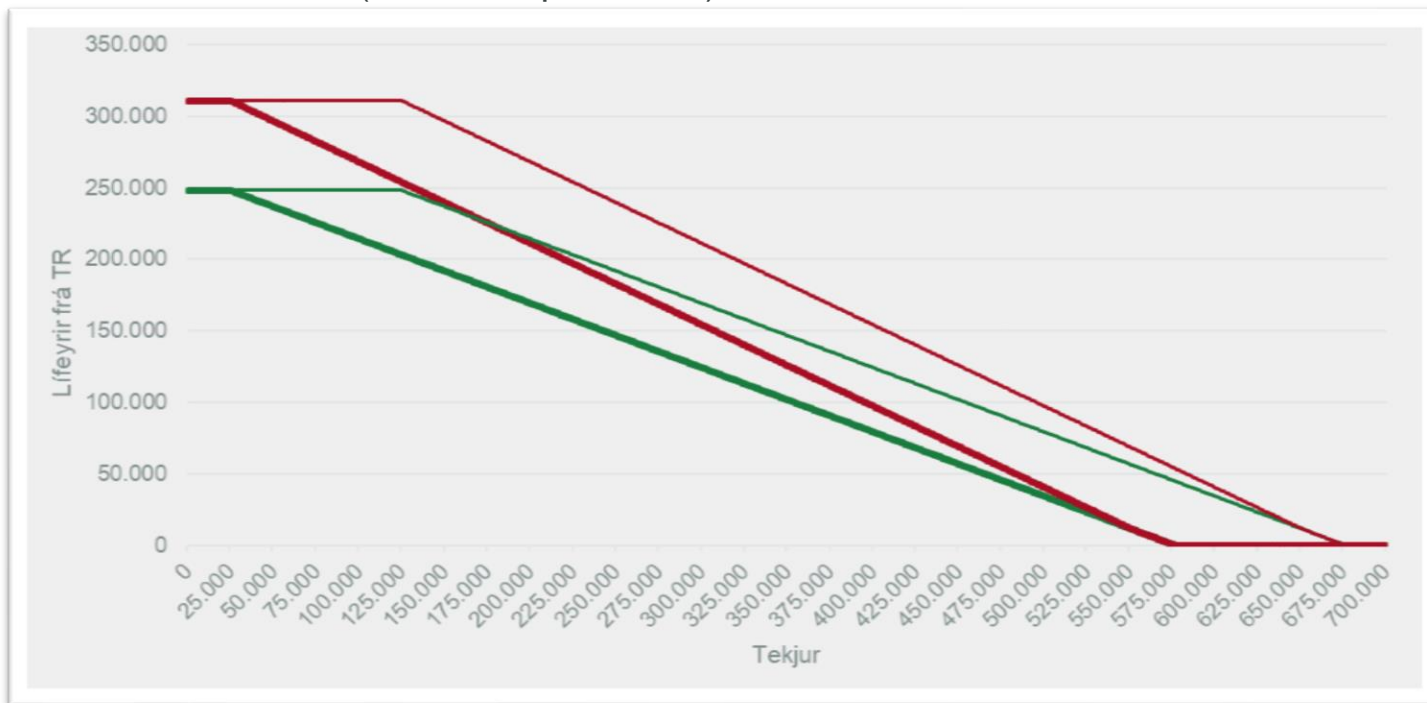
Almennt
frítekjumark
300 þús. kr. á ári
og atvinnutekjur
1,2 millj. á ári

Engar greiðslur
frá TR ef tekjur
fara yfir um
6,9 millj. á ári

Tekjutengingar ellilífeyris

(án eða með heimilisuppbót, breið lína: án, eða mjó lína: með sértækum frítekjum atvinnutekna (allt að 100 þús./mán.))

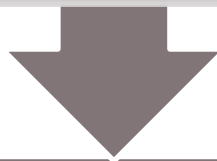

Pensionsmyndigheten

Garantipension
(ellilífeyrir TR)

Inkomstpension

Tilläggpension

Frjálsir lífeyrissjóðir (margir valmöguleikar „fonder“)

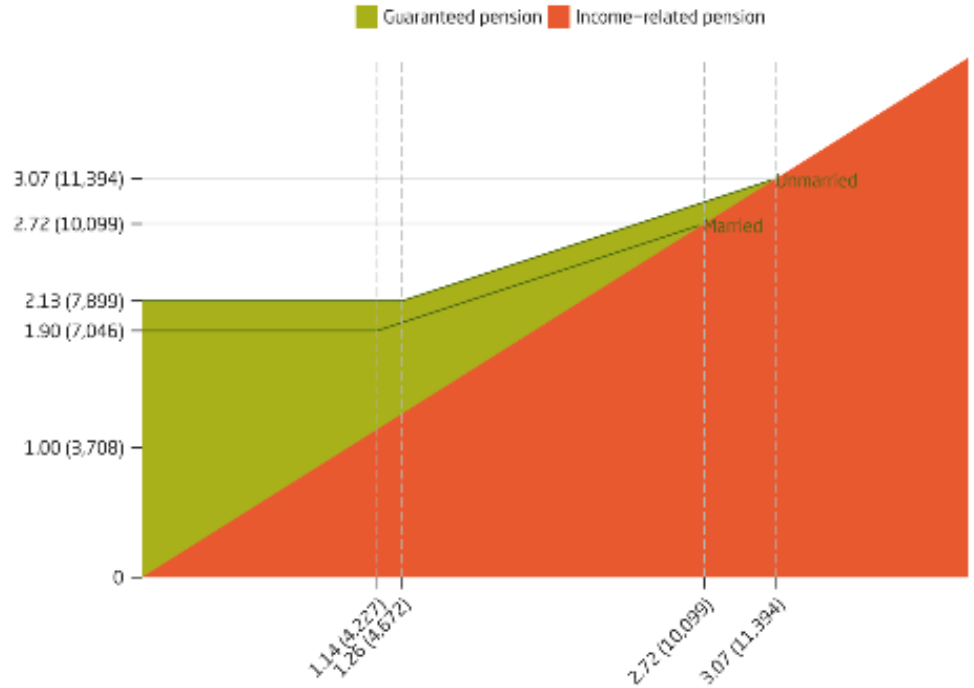
Hafa áhrif á réttindi á Íslandi en hafa ekki áhrif í Svíþjóð

Gartantipension í Svíþjóð

Grunnlífeyrir (garantipension er byggður á búsetu) fyrir þá sem eru með lítinn eða engan tekjutengdan lífeyri.

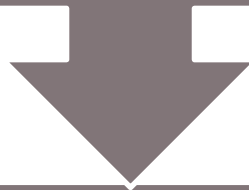
Atvinnutengdur lífeyri frá Svíþjóð og öðrum löndum skerðir grunnlífeyri
Réttindi byggjast á búsetu, 40 ára búseta gefur full réttindi
Lágmarksbúseta er 3 ár

Udbetaling Danmark

Folkepension – Pensionstillæg - tillægsprocent

- Ef atvinnutekjur eru undir 122.004 DKK (2,3 millj.isl.kr.) á ári hafa þær ekki áhrif á „folkepension,“ En laun geta haft áhrif á heimilisuppbætur

Arbejdsmarkedspension

Lífeyrir sem er ekki greiddur af ATP – réttindi byggjast á atvinnutekjum

NAV

Grunnpensjon
(búsetutengt)

Tilleggspensjon
(skattgreiðslur)

Inntekspensjon
(f.eftir 1963)

Garantipensjon
(tekjulægstu)

Atvinnutengdir lífeyrissjóðir

Atvinnutekjur hafa ekki áhrif á ellilífeyrisgreiðslur

Kela

„Folkepension,,

- Folkepension er 629 evrur (88 þús. ísl.kr.) og þeir sem eru í sambúð 557 evrur (78 þús. ísl. kr.)

Garantipension 784,52 evrur á mánuði (110 þús. ísl.kr.) fá aðeins þeir sem búa í Finnlandi og hafa a.m.k. búið þar í 3 ár (hefur áhrif á réttindi til folkepension, jafnframt tenging við tekjur maka)

Atvinnutengdir lífeyrissjóðir

Ef atvinnutengdur lífeyrissjóður er hærri en 55,54 evrur (um 7 þús. ísl.) á mánuði þá lækkar „folkepension,,

Kerfin á Norðurlöndunum

Þau eru ólík og mismunandi hugmyndafræði hver kjarninn eða fyrsta stoðinn er

Í öllum löndunum eru almannatryggingar sem byggja eingöngu á búsetu

Búseta þarf að vera 40 ár samtals á aldursbilinu

16 – 66/67 ára til þess að fullur réttur sé til staðar

Lágmarksbúseta 3 ár til þess að öðlast einhvern rétt

Norðurlöndin

Mismunandi áhrif tekna á grunnlífeyri innan landanna
Stuðningur við þá sem búa einir „heimilisuppbót,, eða
„bostadstillägg,, mismunandi útfærslur

Séreignasparnaður hluti af lífeyrisgreiðslum á Íslandi, Noregi
og Svíþjóð

Sveigjanleiki og frestun á töku ellilífeyris gefur varanlega
hækkun á greiðslum en geta verið háð skilyrðum

Norðurlöndin

Atvinnutengdir lífeyrissjóðir ráðast af iðgjöldum því hærri laun því hærri lífeyrissjóður

Það getur haft áhrif á norðurlöndunum hvort maki er einnig lífeyrispegi eða ekki, t.d. í Noregi og Danmörku

Á Íslandi er eina tenging við maki að fjármagnstekjur eru ávallt sameign hjóna eða eins og RSK meðhöndlar fjármagnstekjur

Norðurlöndin

Öryggisnet fyrir þá sem hafa lítinn eða engan rétt í atvinnutengdum lífeyrissjóðum

Í dag stuðningur í Svíþjóð og Noregi fyrir þá sem hafa ekki fullan búseturétt (ekki náð 40 árum í búsetu) skilyrði er að búið sé í landinu til þess að réttur sé til staðar

Undantekning varðandi búsetu ef einstaklingur hefur verið búsettur á Íslandi í a.m.k. eitt ár en samtals þrjú ár innan EES svæðis á rétt á lífeyri hér

Norðurlöndin – áhrif atvinnutekna

Mátt vinna eins og þú vilt í Noregi án þess að það hafi áhrif á ellilífeyri

Í Danmörku er nýbúið að hækka árlegt frítekjumark

Í Svíþjóð greiða þeir sem eru 65 ára og eldri lægra skatta sem á að vera hvatning til atvinnuþátttöku

Á Íslandi er frítekjumark 1,2 milljón á ári fyrir atvinnutekjur

Dæmi frá Svíþjóð (sænskar kr.)

Inkomst 20.000 kronor i månaden

Skatt på pension, född 1954 och senare 5.800 kr

Skatt på pension, född 1953 och tidigare 4.400 kr

Skatt om du jobbar, född 1954 och senare 4.000 kr

Skatt om du jobbar, född 1953 och tidigare 2.100 kr

Ísland „best í heimi?,,

Hár aldur við upphaf lífeyristöku miðað við hin löndin

Virðast almennt meiri tekjutengingar á Íslandi en hinum Norðurlöndunum

Dæmi: frítekjumark á atvinnutekjur á Íslandi eru 1,2 millj. Ísl. kr. á ári í Danmörku má hafa 2,2 millj. ísl.kr. á ári án þess að það hafi áhrif á réttindi til ellilífeyris

Árleg leiðrétting (uppgjör) fer fram þegar staðfest skattframtal liggur fyrir og tryggir að allir fá rétt á endanum

